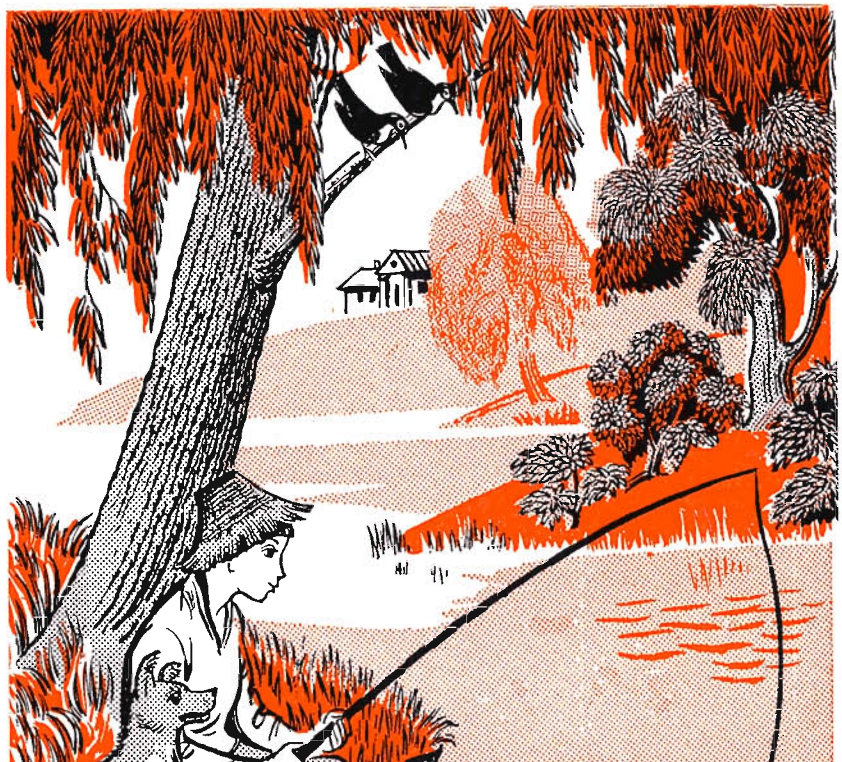
ВЕСЕЛКА

журнал для дітей

THE RAINBOW

CHILDREN'S MAGAZINE

РІК VII. ЧЕРВЕНЬ 1960 Ч. 6 (7

Любослав Андрій Гривнак з Монтреалю надіслав нам такого листа:

Дорога „Веселко"!

Маю шість років і ходжу до другої кляси „Рідної Школи" при Товаристві „Просвіта". Моя вчителька зветься пані Марія Давидович. Я дуже люблю журнал „Веселка". Посилаю передплату і один доляр на пресовий фонд. Прошу вмістити мого листа в „Веселці".

До побачення на другий місяць!

Відповідь Редакції:

Дорогий Любку!

Містимо охоче Твого листа, бо радіємо, коли наші читачі до нас пишуть. Тішить нас також, що „Веселка" Тобі подобається, що Ти пам'ятаєш про свій журнал і шлеш свою передплату та пожертву. Заохочуй своїх товаришів у школі стати передплатниками „Веселки".

Бажаємо успіхів у науці!

***

А ось лист з далекого Перу в Південній Америці від Наталки Пилип'юк:

Дорога „Веселко"!

З радістю пишу до Тебе, щоб подякувати щиро за прекрасні оповідання. Найбільше мені сподобалися „Бузинові киї" й „Великий подвиг малого Михайлика". З нетерпеливістю жду наступного числа „Веселки". Ти така мила, рідна на чужині. Я вже маю десять років і мама, Богу дякувати, навчила мене рідної мови, бо тут, у Перу, немає української школи, а в перуанській учать тільки по-еспанськи. Вакаційний час присвячую на вивчення української мови. Я дуже прошу Тебе, „Веселко", прислати мені підручник української мови для четвертої кляси.

Щиро здоровлю Тебе!

Відповідь Редакції:

Дорога Наталко!

Твій лист із далекого Перу дуже нас втішив. Ти щаслива, бо маєш таку добру маму, що навчила Тебе рідної мови. Багато дітей мають свою рідну школу й учителів, але рідної мови не хочуть вчитися. Ми вислали Тобі українську читанку для четвертої кляси. Напиши, чи отримала.

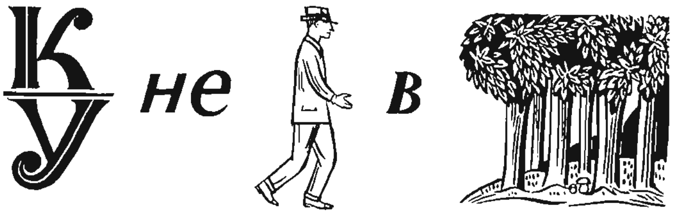
Бажаємо успіхів в науці, зокрема у вивченні рідної мови!

1. ЖАРТІВЛИВІ ПИТАННЯ-ЗАГАДКИ

а. Чого було на світі найбільше після біблійного потопу?
б. Які квіти ніколи не цвітуть і ніколи не в'януть?
в. Що найсолодше людині?
г. Що найшвидше на світі?

2. РЕБУСИК

***

3. ЩО ЦЕ?

а. Сам дерев'яний, голова залізна?
б. Не гавкає, не кусає, а нікого в хату не пускає?
в. Дві матері, по п'ять синів у кожної,
хоч віком рівні, та назви різні?
г. Без вітру в'яне, на вітрі оживає?

***

4. УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ЗАГАДКИ

а. Стоїть старий над водою — трусить бородою.

б. Не вогонь, а припікає.

в. Тече, тече — не витече, біжить, біжить — не вибіжить.

ґ. Що йде, не рухаючись з місця?

г. Видно край, та не дійдеш до нього.

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПРИПОВІДКИ

Шануй батька й неньку, — буде тобі скрізь гладенько.

Добрі діти батькам вінець, а недобрі — кінець.

Як грибочки, ростіть діточки! Як батька покинеш, так і сам загинеш.

Своя хата — своя стріха, свій батечко — своя втіха!

ВІДНОВЛЯЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „ВЕСЕЛКУ"! ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редаґує Колеґія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗДА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа 40 центів.

Адреса: "SVOBODA" — "Veselka", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J., USA.

Редакція застерігає собі право виправляти прислані авторами матеріяли. Передруки нових творів і ілюстрацій, вміщених у „Веселці", тільки за попередньою згодою Редакції й Видавництва та за поданням джерела.

Обкладинка роботи П. Андрусева. Розділові заставки М. Бутовича, Е. Козака, П. Холодного.

"THE RAINBOW" — "VESELKA"
published monthly by the Ukrainian National Association
81-83 Grand Street
Jersey City, N. J.
Subscription $4.00 per year.
Entered as Second Class Matter at Jersey City, N. J.

Ілюстрація на обкладинці:
П. Холодний — Малий рибалка

Г. ЧОРНОБИЦЬКА

МИНУВ НАВЧАЛЬНИЙ РІК

**Це був хороший рік. Ми вчилися старанно.
Свідоцтва маєм всі. Хто й грамоти похвальні
додому принесе за цей навчальний рік.
Знання, що здобули — то скарб на цілий вік.**

**Спасибі вчителям! Спасибі рідній школі!
Ми не за довгий час повернемося знов,
як сил наберемось на берегах і в полі,
на хвилях голубих і в затінку дібров.**

**Це нагорода нам за рік шкільної праці:
вже завтра їдемо у літні табори.
Там ватри осяйні, веселі дні вакацій,
Походи і пісні, і рідні прапори!**

Роман ЗАВАДОВИЧ

НАЗУСТРІЧ ВАКАЦІЯМ

**Пильні хлопці і дівчата
Цілий рік учились
І, не сором їм признатись,
Трохи притомились...**

**Вже хотілося б по праці
Вільно відпочити
У гостині у вакацій,
Де пташки і квіти.**

**Гей, у далеч у безкраю
Рветься серце юне,
І у грудях радість грає,
Наче срібні струни.**

**Сниться дітям ліс дрімучий,
На галяві — шатра,
Прогулянка в гори-кручі
І вечірня ватра.**

**Сняться співи у діброві,
Пахощі акацій —
Ах, та це ж той дар чудовий
Дітям від вакацій!**

Слова: Л. ПОЛТАВА Муз.: Л. БЕЗКОРОВАЙНИЙ

ВИЙШЛА В ЛІС ЛИСИЧКА

**Вийшла в ліс лисичка
Ягідки збирати,
Схотіла лисичка
Ягідки продати!**

Приспів:

**— Оце одна, а це дві,
Їх багато у траві!**

**Ягідки збирає,
В ротика вкидає;
Скінчила збирати —
Нічого продати!**

Приспів:

**— Оце одна, а це дві,
Ще багато є в траві!**

**Скінчила збирати —
Нічого продати:
Поїла лисичка
Усі полунички!**

Приспів:

**— Оце одна, а це дві —
Більш немає у траві!**

САМОТНЕ ДІВЧАТКО

Під лісом зеленим оселя маленька, між вишнями стала хатина біленька. Он рожа червона і жовта і біла, край неї жоржина голівку схилила; і соняшник жовтий угору піднявся; он хміль по тичині кудлатий поп'явся; метелик цілує квітки запашнії... Між квітами тихо спинилось дівчатко, держить над очима мале рученятко, очиці ясненькі від сонця ховає і дивиться пильно, когось виглядає. А сонечко тихо пливе небесами, над хаткою плавле над садком-квітками, над жвавим метеликом білим, легеньким, над тихим, нерушним дитятком маленьким. *Борис ГРІНЧЕНКО*

Роман ЗАВАДОВИЧ *Ілюстрація Е. КОЗАКА*

Мерехтять на луках коси,
Лугові тремтять квітки:
Червень сіно зранку косить
І складає у стіжки.

Сонце кличе: „Діти любі!
Гей усі до мене враз!
Перші ягоди на зрубі —
То від мене дар для вас".

Ф. ГАЙ-ГАЄВСЬКИЙ *Ілюстрація Е. КОЗАКА*

НАЙДОВШИЙ ДЕНЬ У РОЦІ

Був червневий ранок. Ведмедик Бурлачик збирав з матір'ю ягоди. Була то морочлива, неприємна праця, і Бурчалик весь час думав про те, що куди краще було б тепер бавитися в долині біля потічка з вивіркою Чепуринкою.

— Я б одного хотів: щоб цілий день робити лише те, що до вподоби, — забурмотів незадоволено Бурчалик.

— Як хочеш, — сказала мати, — то я тобі дозволяю.

— Справді? — зрадів Бурчалик. — То, матусю, дозвольте мені це робити завтра, тим більше, що завтра буде найдовший день у році. Я це вичитав у календарі. Отже, я цілий день зможу робити все, що мені сподобається?

— Так, — відповіла ведмедиця. — Але краще було б, якби ти наперед уклав собі, що маєш робити.

— Правду кажете, матусю. Мушу наперед обміркувати, як найкраще використати найдовший день.

Бурчалик до полудня бавився, обмірковував, що робити завтра. Спершу поліз на дерево, але зламав собі пазурика. Коли ж кинув шишкою, вона несподівано відскочила від дерева й боляче вдарила його в око. Потім пішов бродити потічком, але поранив собі ноги об гостре каміння.

— Така забава мені не подобається, — вирішив він. — Чи не краще буде, коли ляжу й нічого не робитиму? Думаю, що найкраще буде, як завтра перележу цілий день.

Бурчалик простягнувся вигідно в тіні сосни. Час минав дуже приємно, але незабаром це йому набридло. У просвіт поміж віттям зазирало сонце йому просто в очі. Від того в нього заболіла голова.

— Це страшне! — міркував собі Бурчалик. — Навіть лінощі мені не до вподоби. Що ж тоді завтра робити, щоб досхочу набавитися?

В той час його покликала мати. Зачувши материн голос, Бурчалик забув, що саме хотів ще випробувати.

— Слухай но, Бурчалику! — сказала мати. — Ти знаєш, яким перевтомленим вертається додому тато. Йому потрібне лігво, де б він міг спокійно полежати й відпочити. Під час останньої зливи промокла одна стіна нашої хати так, що земля стала дуже м'яка, і ми з тобою могли б її легко й докладно вигребти. Таким лігвом тато дуже радів би.

— Так, матусю, так! Зараз розпочинаймо!

От вони заходились пильно працювати. Прийшов час, коли тато-ведмідь звичайно вертається додому, а праця ще не була закінчена. Тоді мативедмедиця почала очищати лапи від глини.

— На сьогодні досить! — сказала. — Але мусимо яму прикрити віттям, щоб тато не побачив, що ми зробили, поки все не буде готове.

— Завтра ми напевно скінчимо! — сказав Бурчалик.

— Де ж там! — відповіла ведмедиця. — Завтра найдовший день у році, і ти робитимеш те, що тобі найбільше подобається.

— Але, матусю, це мені справді найбільш з усього сподобалося. Матусенько, голубонько, будемо завтра знову вигрібати. — я не хочу чекати аж до післязавтра!

— Гаразд, якщо хочеш, то будемо! — відповіла ведмедиця.

І так цілий день, найдовший у році, Бурчалик разом з матір'ю вигрібав для тата лігво. Коли ж воно було вже досить велике, винесли геть усю глину, наламали в лісі ялинових гілок і вистелили ними лігво так, що воно стало вигідним і м'яким, немов ліжко.

Як закінчили роботу, сонце вже ховалося за обрій. Надходив час, коли вертався додому тато-ведмідь. Мамі-ведмедиці ще тільки вистачило часу вимити обліплені глиною лапи.

Тільки но ввійшов у хату тато, як Бурчалик йому заспівав:

— Заплющ очі на хвилинку! Здивуєшся, таточку!

Тато-ведмідь заплющив очі. Ведмежа взяло його за лапу, повело до лігва і сказало:

— А тепер розплющ!

Тато розплющив очі — і того дня жаден ведмідь у горах не був такий втішений та задоволений, як він.

— Це для мене дійсно мила несподіванка! — заявив він Бурлачикові і мамі-ведмедиці. Потім усі троє полізли до лігва й тішилися, що там так м'яко.

— А я й не помітив, що сьогодні був найдовший день у році, — сказав Бурчалик. — Навпаки, вчорашній день здався мені куди довшим, хоч я вчора й бавився й відпочивав! Він був куди гірший. А цей день найкращий у моєму житті.

Борис ГРІНЧЕНКО

Ілюстрація М. ДМИТРЕНКА

БАТЬКО ТА ДОЧКА

(Уривок)

Пішов батько, а Маруся зосталася сама. В неї була робота: вона дошивала сьогодні сорочку батькові.

Опівдні чує — гуде машина: це обід шахтарям. Маруся й собі кинула шити та трошки підгодувалась. Попоївши — знову до шиття. Чує — й машина гуде, це вже й татко пообідав і робити заходився.

Пошилась Маруся так з годину. Коли чує — машина знову загула. Дівчина здивувалась. Чого це вона? У такий час вона не гуде — а тепер же нащо? А проте вона не довго тим цікавилася і забулася була про це, діла свого пильнуючи. Коли трохи згодом, чує — гомін якийсь на вулиці. Щось наче біжить, та ще й не одно, гомонить та кричить щось.

— Що воно за знак? — подумала Маруся й визирнула у віконце.

Дивиться — біжать люди та щось гукають. Здалося те Марусі цікаве. Вона вискочила з хати. Люди вже перебігли, й вона не могла ні про віщо довідатися. Та трохи згодом побачила — біжить проз неї знайома дівчина туди, куди й люди побігли.

—Галько! — гукнула вона до неї. — Галько! Галька спинилася і вздріла Марусю.

— Ой, Марусю, сестричко! . . Ой що ж там зробилося — шахту залило! — ледве поспішилась казати дівчина, бо дух їй від швидкого бігу забивало. — Ходімо ж туди!

— Ходім! Ходім! — відразу стрепенулась Маруся, вхопила Гальку за руку й потягла її за собою.

Від землянки, де Маруся жила, до нової шахти було не дуже далеко, і дівчата швидко туди добігли. Маруся протовпилася аж до шахти.

Тим часом людей прибільшало. Поприбігали шахтарі з другої шахти. Привезено смоки, льокомобіль маленький і почали їх становити. Трохи згодом машина забухтіла. По той бік шахти вже лилася з кишки вода, лилася просто на землю й стікала туди, наниз, до яру. Маруся дивилася довго на цю нечисту воду і врешті глянула на шахту. Вона думала, що тут води вже добре поменшало. Вона помилилася. У широкій ямі як було повно води, так і тепер зосталося. Маруся сіла на каменюку й почала дивитися на шахту, дожидаючись, поки поменшає води. Вона малощо

чула з того, що робилося навкруги неї, бо її увага повернулася на одно — на воду. Потім таки встала й підійшла до одного робітника.

— Дядьку, чи скоро воду витягнете?

— Ге-ге, дівчино! Ще довгенько тобі дожидатися! Ще днів з п'ять поробимось.

З тяжкими думками просиділа вона до вечора. Вона хотіла була зостатися тут і на ніч, та її взято за руку й відведено геть. Вона постояла трохи віддалік і пішла додому, мало розбираючи, що робить.

Вона ввійшла в свою темну хатину, сіла на лаву, зіперлась на стіл та й заніміла так. Вона сама не помітила, як страшна втома, що відняла в неї всю силу, кинула її в сон, і вона заснула, як мертва, впавши на лаву.

---- ---- ---- ---- ---- ---- ----

Ніч уже кінчалась, і похмурий, невеселий день зазирав у вікно. Маруся пішла до шахти і пройшла до неї спотикаючись. Там була така сама робота, як і вчора. Маруся глянула на воду й скрикнула з ляку: ввесь час, відколи роблено, вода подалась тільки як на піваршина. Знесилена сіла вона на ту каменюку, де й учора сиділа. Та вона не хотіла коритися тій несилі, вона хотіла бути тут, дожидатися й діждатися.

І вона сиділа. Працювали, розмовляли, метушились робітники, плюскала вода, бухтіла парова машина, але все це Маруся мало й помічала. З німою тугою не спускала вона очей з ями, повної води, і ждала.

Так минув день до вечора, а ввечері Маруся вернулася в свою хату. Не знала, що їй робити, як розважитися. Схотіла молитися. І вона молилася, проказуючи не молитву, а свої слова, свої ледве зрозумілі благання. Це немов заспокоїло її. Вона заснула. Але спала не довго і прокинулась іще вночі — сиділа й дожидала світання.

Ледве свінуло надворі — вона схопилася, швиденько вбулася й вибігла з землянки. За хвилину була вже коло шахти. Там народу було більше, ніж звичайно. Вона проскочила поміж людьми аж до шахти.

Там готовано вже вагончик, той, що в ньому звичайно возять вугіль. З нього відірвано верхню дошку, й один шахтар сів у нього.

— Ти ж гляди, — наказував йому штегер, — скоро що не так — гукай, щоб назад тягти. Та роздивляйся добре, чи можна долізти, куди треба.

— Боже благослови!

— Рушай!

Шахтар перехрестився. Повагом почав іти вглиб вагончик, прив'язаний до кодоли, що потроху розмотувалася з барабану. Та це було не довго.

— Стій! Стій! — почулося зсередини з шахти.

Люди спинили коня, що крутив барабан: — Назад!

Барабан закрутився назад, кодола коротшала, і за кілька хвилин вагончик з шахтарем вернувся з шахти.

— Нема ходу, братця! Всю дорогу поламало.

— Яку дорогу?

— З дощок намощену, що по ній вагончики бігають. Далі не проїдеш.

— Що його в Бога робити? — бідкався штегер. — Біжіть до управителя.

Один побіг. Управитель зараз прийшов і звелів спробувати пробитись у цю шахту з старої, з тієї, де вода була. Шахта була сторчова, і в неї можна було спуститися просто в цебрі.

Всі кинулися до тієї шахти, тягнучи за собою кодолу, барабан. Маруся бігла, щоб не зостатися позаду.

— Давай цебер! Чуєш, швидше! — гукав штегер.

Поспішаючись, поставили барабан, причепили цебер. Штегер сам став у нього.

— Спускай!

Барабан закрутився, цебер здригнувсь і проваливсь у шахту. Довго крутили шахтарі бара-

бан, а кодола все розкручувалась, сягаючи аж до дна.

Врешті стали і дожидались. Дзенькнув дзвоник — барабан закрутився знову, накручуючи кодолу назад. Без краю довгий здався Марусі час, що проминув, поки штегера піднято з шахти.

— А що? Як? — почали всі його питатися.

— Можна! Дірка, що вода крізь неї пробилася, страшенна. Крізь ту дірку й можна туди долізти. Хай зо мною ще хоч двоє стане.

Двоє шахтарів стало до штегера в цебер. Їм подали кілька пляшок з молоком та хліба — це щоб підкріпити тих, які ще живі.

— Боже поможи!

— Спускай!

Цебер з людьми зник у ямі. Маруся протовпилась аж до шахти. Стояла й дожидалася. Думала, що це скоро, ось зараз вернуться, витягнуть її татка. Але ніхто не вертався, не озивався. Глибока шахта поглинула людей і не вертала.

— Довго шукають! — сказав хтось.

— Якби дав Бог, щоб хоч живих знайшли!

І знову всі замовкли, дожидаючися . . . Проминула вже, мабуть, година. Без краю довгою здалася вона всім, а найбільше Марусі. Звістки з шахти не було ніякої. Врешті мотуз, проведений з шахти до дзвоника, заворушивсь, і дзвоник дзеленькнув. Всі стрепенулися.

— Тягни!

Барабан пішов спершу тихо, а далі все швидше й швидше. Маруся ледве дихала . . . Хвилина . . . дві . . . три — і ось, ось цебер! . . В цебрі стояв штегер з одним робітником і піддержував обрятованого чоловіка.

Але це не був Марусин татко.

Обережно вийняли з цебра привезеного.

— Багато живих? — спитав управитель.

— Усіх троє, — відповів штегер, — оце один, а двоє ще там. Забились у далекий куток, такий, що й вода туди не досягла.

— А ті?

— Двох бачив — утопли, а більше нема. Та, мабуть, не минула лиха доля.

Цебер знову пішов униз, а хвершал кинувся клопотатися коло обрятованого.

Проминуло ще з півгодини — знову дзеленькнув дзвоник і закрутився барабан. Маруся знову вся випросталась — готова в цю мить до життя й до смерти.

Ось знову цебер — і в ньому був не її татко.

Штегер сказав, що живих троє. Третій повинен бути татко. Не може Бог так дуже не пожаліти її, щоб відняти від неї батька. Адже Він добрий!

— Господи! — молилася вона думкою. — Адже Ти добрий! Верни татка! А ні — то візьми мене до нього!

А тим часом цебер давно вже пішов униз. І як почулося „піднімай!" — Маруся притисла свої худі рученята до грудей з усієї сили і, широко розкривши очі, втупила їх у чорну глибоку шахтову яму.

Повагом піднявся цебер.

Двоє шахтарів держали того, хто там стояв, і це був — Максим. Ледве ступив він на землю — ту ж мить Марусині руки обхопили його. Припадаючи до нього, вона скрикнула:

— Татку! Любий! Живий! . .

І змучена дівчина впала непритомна до ніг батькові.

Пояснення слів: льокомобіль — парова машина на колесах; аршин — давня міра довжини, 0,7112 метра, несповна два з половиною фути (стопи); штегер — старший робітник; кодола — мотуз, линва; у давніх шахтах на кодолі, накрученій на барабан, спускали углиб вагончики з вугіллям і людьми; хвершал — власне, фельдшер, помічник лікаря.

Роман ЗАВАДОВИЧ

МІЙ ТАТО

Немає в світі кращих друзів,
Як я й мій рідний тато;
Ми любимось так дуже-дуже,
Що й годі розказати!

Мій тато добрий і ласкавий,
Всміхнеться — сонце гріє,
Він різні гарні гри-забави
Придумати уміє.

У вільний час книжки зі мною
Читає, оглядає
І мови рідної, дзвінкої
Щодень мене навчає.

Казки розказує чудово,
А знає їх чимало —
Й ловлю кожнісіньке я слово,
Щоб марно не пропало.

Улітку йдемо в парк гуляти,
А взимку — на санчата.
Любити Бога, зла цуратись —
Усього вчусь від тата.

Я кожного шаную тата,
Хоч як їх скрізь багато,
Та лиш таким хотів би стати
Розумним, добрим і завзятим,
Як мій, мій рідний тато.

Микола ЩЕРБАК

ВІРШОВАНА

М — це мати, мила мати
Зі своїм малям-синком
Тихо стала серед хати
На молитву перед сном.

Н — намети понад річку
Серед трав і гущини —
Там ночують в темну нічку
Наші браві пластуни.

Ілюстрації Е. КОЗАКА

АБЕТКА

О — це озеро глибоке,
Рибка в озері швидка,
А на березі там збоку,
Очерет та осока.

П — отаман наш Петлюра,
Що в похід водив полки,
З ним на ворога, мов буря,
Йшли новітні козаки.

УЛЯНА КРАВЧЕНКО

Поміж віршами на День Матері, що були надруковані в травневому числі „Веселки", ви напевно прочитали, а може й вивчили напам'ять вірш Уляни Кравченко п. н. „Привіт нашій мамі". Уляна Кравченко написала чимало таких віршів про маму та про любов мами до дітей. Ці вірші зібрані в книжечці „Шелести нам, барвіночку".

Уляна Кравченко — це українська поетка, яка народилася на Україні, в Галичині, рівно сто років тому (у 1860 році). Її мама знала багато українських народних пісень і гарно їх співала. Так само вміла вона цікаво розповідати народні казки, які Уляна залюбки слухала. І так вже змалку мама защеплювала малій Уляні любов до всього, що рідне, що добре й гарне. Коли Уляна підросла, стала читати, вивчати напам'ять і деклямувати поезії українських поетів. Зокрема вона любила твори Івана Франка.

З любови до дітей і рідного народу Уляна Кравченко стала вчителькою. Вона вчителювала сорок років.

Для дітей і молоді, зокрема для пластунів, написала багато віршів, що були друковані в дитячих та молодечих журналах і вийшли окремими збірками („Пролiски", „В дорогу" і інші).

Ось один вірш поетки, в якому вона закликає дітей любити Рідний Край:

КАЛИНА НЕ ГНЕТЬСЯ...

Закувала зозуленька
В зеленому лузі,
Усміхнеться Україна
До нас, любі друзі.

До схід сонця, над потоком
Калина зацвіла,
Цвіт біленький, лист широкий,
Запашна і мила.

Тих згадаймо, що упали
Та за Україну,
Що хотіли підіймати
Червону калину.

Хоч калину пригинали,
Калина не гнеться,
Ще та наша Україна
До нас усміхнеться.

Треба всім нам, любі друзі,
Сили набирати,
Щоб ми нашу Україну
Могли захищати!

В інших своїх віршах пише У. Кравченко про любов до природи й її Творця. Ця любов має велике значення в житті людини, зокрема дітей. Ось що вона пише:

КОНВАЛІЇ

Дзвіночки конвалій покрили діброву —
Ах, глянь, що в дзвіночках тих чару і дива!
І тайну квіток зрозумієш ти мову —
У тебе ж, дитино, душа все чутлива.

І мусиш ти квітів тих чар відчувати
І будеш любити, як я їх любила,
Любити їх ніжну красу й аромати,
Любов до природи — велика то сила!

Любов до природи — велика то сила,
Що розкішшю серце твоє ме поїти,
До діл вона добрих подасть тобі крила,
Дитино, хай будуть з тобою все квіти!

Бабуся Кравченко при праці

Окремою книжкою вийшли вірші У. Кравченко про Бога й Матір Божу. Один з них — це великий вірш-поема „Під Покровом Пречистої Діви". У цій поемі авторка говорить про Україну, яка віддала себе ще за часів київських князів під опіку Богородиці. У цій опіці поетка бачить порятунок для українського народу.

Прожила У. Кравченко 87 років (померла у місті Перемишлі, в Україні, у 1947 році). І хоч була вже старенькою бабусею, завжди пам'ятала про українських дітей. Ще в 1942 році друкувала свої вірші і сценічні картини в дитячому журналі „Малі Друзі" у Львові.

У своїй учительській праці та в своїх творах Уляна Кравченко навчала дітей родинної любови, любови до Бога, до рідного народу й батьківщини.

Олександер БІЛОУСЕНКО *Ілюстрації В. ЦИМБАЛА*

ПРИГОДИ ВОВКА НЕСИТОГО

7. ЯК ВОВКА НА РАДНОГО ВИБИРАЛИ

Пішов далі. Бачить, — недалеко від села пасеться свиня.

— Здорова, безрогого!

— Здоров!

— Я тебе з'їм!

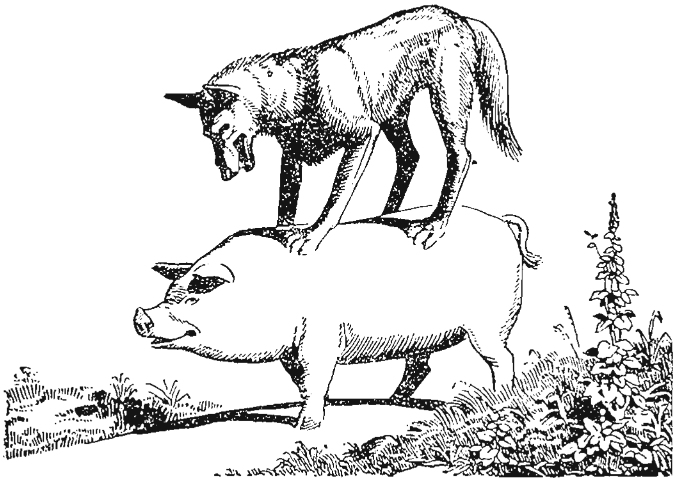
— А що ти таке, що мене їсти хочеш?

— Я вовк!

— Брешеш, — ти собака!

— Ні, — каже, — я вовк!

— А коли ти вовк, то добре, — каже свиня. — Я вже давно тебе шукаю. У нас тепер у селі старшину вибирають. То сідай на мене, а я тебе повезу в село.

— Як так, то хай буде так. Вези!

Зрадів вовк, сів на свиню та й їде до села. Вона як закувікає, — аж вовк перелякався.

— Чого це ти, — каже, — так кричиш?

— Та це я громаду скликаю, щоб тебе швидше вибирали!

Як вибіжать собаки, як посунуть із хат люди з кочергами, з рогачами, з лопатами, як почнуть вовка періщити, як дремене вовк, — що ледве насилу живий вирвався.

8. ЯК КОРЖИК ОБМАНУВ ВОВКА

Ледве вирвався Вовк, іде дорогою, аж бачить, — котиться по дорозі Коржик. Гукає Вовчик до нього:

— Стій, Коржику, я тебе з'їм!

Спинився Коржик.

— От і добре, — каже Вовкові. — Тільки той, хто мене хоче з'їсти, повинен перше моєї пісеньки послухати. Баба, як пекла мене, пересушила в печі, то хто мене їстиме, — геть собі зуби поломить. А від пісеньки я м'який стаю і сам у роті

розтану. Послухай, Вовчику, моєї пісеньки, бо я дуже гарно співаю.

— Ну, співай! — сказав Вовчик та аж зубами клацнув, так уже йому їсти захотілось. Коржик і почав:

Я по засіку метений,
Я на яйцях спечений,
Я від баби втік,
Я від діда втік,
То й від тебе втечу.

Та й покотився. А Вовчик так і остався без нічого. Як загарчить, як завиє з досади, — аж усі звірята до своїх нор порозбігалися. Тільки одна білочка не втекла, бо Вовк не міг дістати її на високому дубі. Ця цікава молодичка притаїлася там і опісля розказувала своїм приятелькам, як Вовчик жалівся на свою пригоду.

(Продовження буде)

Сміймось!

ГОДІ ЗАСНУТИ!

Менший братчик лежить у ліжечку, а старша сестричка присипляє його співом. Співає півгодини, співає годину, а братчик не спить.

Нарешті братчик, позіхаючи, питається:

— Олю, коли ти вже перестанеш співати, щоб я міг заснути?

ОЛЕСИНА ЮШКА

Мама на роботі, а Олеся вперше варить обід. Зварила юшку і налила братчикові повну тарілку. Петрусь скуштував і скривився.

— Ти завжди вередуєш! — каже Олеся. — Інші діти були б щасливі, якби дістали хоч півтарілки такої юшки.

— Ця юшка така, що я також волів би півтарілки, — відповів Петрусь.

Катерина ПЕРЕЛІСНА

Ілюстрації Е. КОЗАКА

ЧАРІВНИЙ ПЕРСТЕНЬ

(На галявині лісу. У глибині хатка білочки. З одного боку берег річки або просто кущі, що закривають річку.)

ДІЙОВІ ОСОБИ:

Князівна	Білочка
Княженко	Зайчик
Джура княженка	Русалочки 1 — 2
Слуги княженка	Сова

ПЕРША ДІЯ

(На сцену вибігає зайчик. Оглядається. Бачить хатку білочки, радісно підстрибує, підбігає і стукає в віконце.)

ЗАЙЧИК:

Сестронько, прошу тебе,
Вийди на хвилину,
Хочу щось тобі сказать —
Маємо новини.

БІЛОЧКА *(визирає спочатку у віконце, далі вибігає, весело підстрибує, цокотить):*

А, це ти, мій зайчику,
Де ти був? Де ти був?
Що ти бачив, зайчику?
Що ти чув? Що ти чув?
Я тебе не бачила
Цілий рік! Цілий рік!
Ще як ти від вовчика
Був утік, був утік!

ЗАЙЧИК *(поважно, поволі):*

Все скажу тобі, сестричко,
Тільки ти не підганяй!
Сядь отут на той пеньочок —
Слухай — не перебивай!

БІЛОЧКА *(збуджено-швиденько):*

Я не можу так поволі!
Швидше, швидше говори!
Звідки ти тепер вернувся:
З річки, з поля чи з гори?
З ким ти бачився, зустрівся?
Хто тебе де налякав?
Хто ганявся за тобою?
Що ти їв? І де ти спав?

ЗАЙЧИК *(пробує спинити білочку, повільно):*

Почекай, не все відразу . . .
Я новин тобі приніс
Цілу купу, і свіженьких,
Що про них не знає ліс.
Заблукала тут князівна —
Голосочок, як дзвінок!
І сама така хороша:
Дуже схожа на грибок.

БІЛОЧКА *(сплескує лапками):*

Тобі сняться, зайчику,
Все грибки та грибки!
А малі дівчатонька
Не такі, не такі!
Ходім знайдем дівчинку,
Приведем, приведем,
Спати в нашій хатоньці
Покладем, покладем!

(Обидвоє вибігають танцюючи. Виходить князівна — з іншого боку.)

КНЯЗІВНА *(зажурена і стомлена):*

Ой, я бідна, бідна я!
Збила собі ніженьку,
І додому не знайду
Через ліс доріженьку.
Вже і сонечко сіда,
Квіти похилилися . . .
Далі я вже не піду,
Дуже бо втомилася.
Перстень дивний мала я,
З ним ніщо б не сталося.
Але в річку він упав,
Там, де я купалася.

РУСАЛКИ *(визирають над берегом з води):*
Князівно, перстень чарівний
У нас тут, у воді.
Як хочеш мати знов його —
Таночок заведи.

КНЯЗІВНА *(кидається до них):*
Я вам радо потанцюю,
Тільки перстень поверніть:
З ним вернуся я додому
І позбудусь всіх страхіть.

(Русалоgки ідуть до князівни. Беруть її в коло — танцюють. Відступаються, танцює князівна.)

РУСАЛОЧКИ:
Нам гратимуть цвіркунчики,
Співатимуть жабки,
У танці ми полинемо
Легенькі, як хмарки.

(Знову танцюють навколо князівни. Князівна спиняється, хилиться їм на руки, вона заснула.)

РУСАЛОЧКА 1:
Ха-ха! Ха-ха! Заснула вже
Під пісню чарівну!
Та ми їй персня не дамо,
Візьмім її саму!

РУСАЛОЧКА 2:
Куди її сховаємо?
Скажи мені — куди?
Хіба у тій хатиночці,
Он там аж край води.

(Русалоgки ведуть сонну князівну й садовлять біля білоgгиної хатки. Приносять з ріgки траву і „gар-зілля".)

РУСАЛОЧКА 1:
Травою ми закриємо
Всю стежку до дверей,
Князівну тут сховаємо
Від звірів і людей.

РУСАЛОЧКА 2:
Ніхто, ніхто не зважиться
До хати підійти,
Чар-зілля ми посадимо
Князівну стерегти.

(Посипають стежку травою, перед хаткою ставлять високі кущі — можна „живі", тобто дітей в

костюмах „кущів". Радісно танцюють, поки не gують крику Сови. Злякані спиняються.)

СОВА *(на дереві або в дуплі):*
Гу-гу! Князівна спатиме,
Аж поки в ліс густий
На цю не прийде стежечку
Княженко молодий.
І зникнуть ваші чари всі,
Як по весні вода,
Прокинеться і житиме
Князівна молода.
Гу-гу! Гу-гу! Гу-гу! Гу-гу!

(Русалки злякано кидаються в ріgку. Темніє.)

Завіса

ДРУГА ДІЯ

(Та сама галявина. Хатка так заросла, що її не видно за кущами. Білоgка і зайgик пробують знайти її. Кущі — якщо „живі" — не пускають їх до хатки.)

БІЛОЧКА:
Ой-ой! Хатоньки нема!
Наче провалилася!
Знаю добре — тут була...

Де ж вона поділася?
Не знайти її ніяк —
Заросло все квітами.
Далі ці кущі мене
Не пускають вітами.

(Сідає і плаче. Зайчик потішає її. За лаштунками чути сурму — „Тру-ту-ту".)

ЗАЙЧИК *(підскакує):*

Що це? Що це?
Ой, мерщій
Утікаймо
У кущі.

(Зайчик і Білочка злякано метушаться, тікають за лаштунки. Звідти вони час від часу виглядають. На сцену виходить джура з сурмою. За ним слуги княженка.)

ДЖУРА:

Де княженко? Всі шукайте!
Час уже додому нам.
В лісі сонечко сховалось,
Тіні ходять тут і там.
Де подівся наш княженко?
Може вовк його напав?
Може він де поковзнувся
І у річку з кручі впав?

(Трубить. Слуги шукають княженка по всій сцені. З річки назустріч їм визирають, плескаючи водою, русалочки. Слуги злякано біжать у протилежний бік. Там вискакують злякані Зайчик і Білочка, тікають. Слуги й собі лякаються, пробують іти до хатки навпростець, але кущі їх не пускають. З дерева виглядає Сова.)

СОВА:

Гу-гу! Гу-гу! Немає тут
Доріжки вам — біда!
Бо спить отам у хатоньці
Князівна молода.
Гу-гу! Гу-гу! Не пробуйте,
Туди вам не пройти,
Аж поки перстень чарівний
Не зможете знайти.

СЛУГИ:

Утікаймо звідсіля,
Хто відьом боїться,
Тут кущі, немов живі,
І говорить птиця.

Катерина ПЕРЕЛІСНА

МАЛЕНЬКА ШВАЧКА

**Мама гарно вишиває,
А ще краще шиє,
І сорочечку й спідничку —
Все вона уміє.**

**Вчора я її прохала
І мене навчити,
Як тягти у голку нитку
І як рубчик шити.**

**Мама все те показала
І дала спідничку,
І я кріпко так пришила
Поясок і стрічку.**

**Потім я підшила ляльці
Довгого подола,
Тільки дуже поспішила
Й пальчика вколола,**

**Бо наперсточок великий —
Лізе все угору,
Та він буде за півроку,
Мабуть, в саму пору.**

(Тікають у ліс. Входить княженко.)

КНЯЖЕНКО:

Ось кому віддам я перстень
І за рученьку візьму,
Поведу в палац до батька
І дружиною назву.

(Княженко підходить до князівни, надіває їй перстень і веде на середину сцени. Джура радісно сурмить. Слуги вклоняються. Княженко веде князівну за лаштунки. Русалочки виглядають з річки, журяться. Виходять, оглядають хатку, сумно сплітаються в коло, вертаються в річку. На сцену вибігають Білочка і Зайчик.)

БІЛОЧКА:

Знову наша хатонька
Тут як тут! Тут як тут!
І ніякі кущики
Не ростуть, не ростуть!

(Веселий танок Білочки і Зайчика.)

Завіса

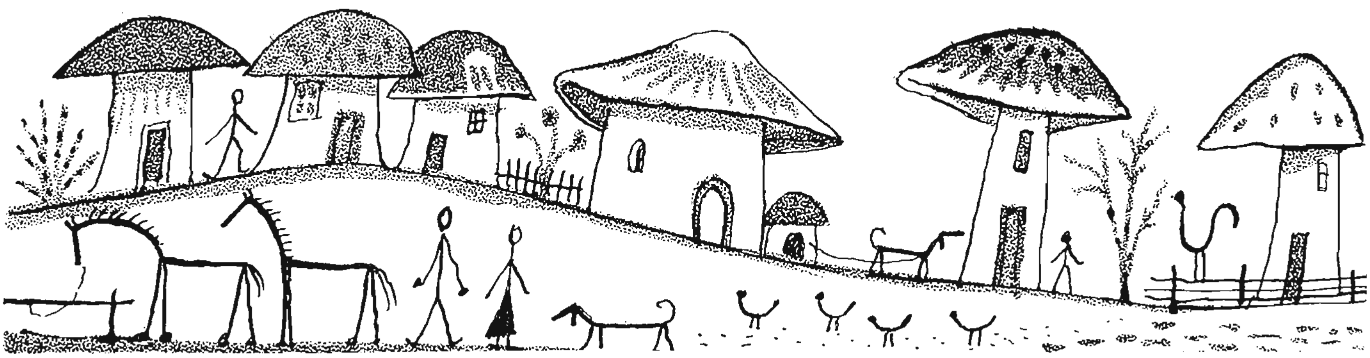
Патичкове і Бульбани

Є таке село Грибове,
Там сиділи Патичкове.

Невеличкі і тоненькі,
Що любили витребеньки.

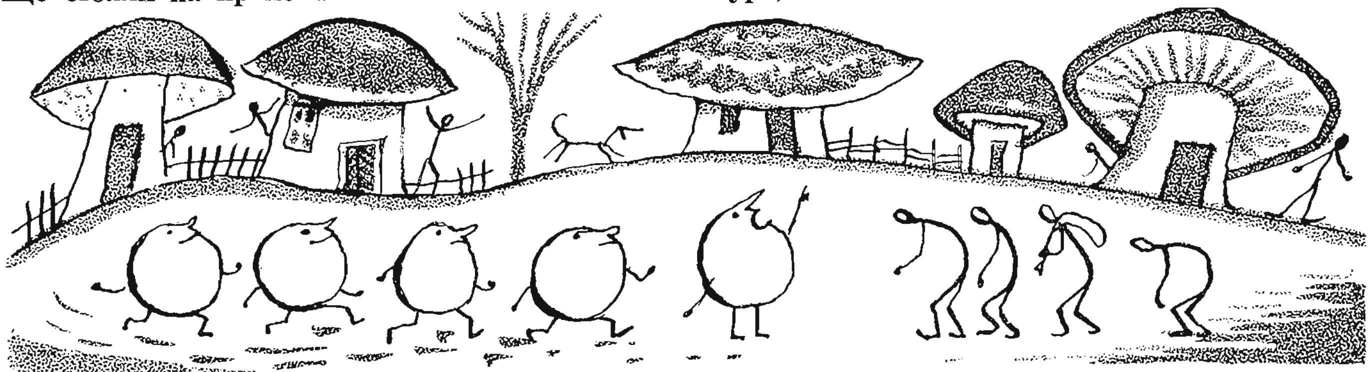
Витребеньки видриґашки,
Фіґлі-міґлі, придибашки.

Патичкові мали коні,
Що стояли на припоні.

Патичкові всі фігури,
Патичкові пси і кури,

А на плоті гоноровий
Піяв півень патичковий.

У село оте Грибове
Дивні раз зайшли панове.

Груба шляхта і дворяни,
Називалися Бульбани.

Завели нові порядки,
Брали фіґлі на податки.

Патичкові кури їли,
Худли з того, мізерніли.

Врешті кожний пан Бульбан
На маленький схуд качан.

А як вже маціцькі стали,
То з села їх вимітали.

ЕКО

Сценарій і текст: ***Р. ЗАВАДОВИЧ***
Scenario and story: ***R. ZAVADOVYCH***

Ілюстрації: ***П. ХОЛОДНИЙ***
Illustrations: ***P. CHOLODNY***

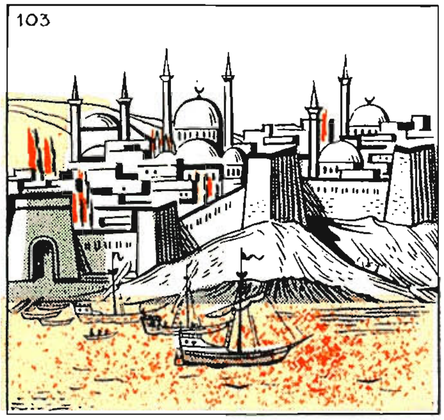
БОГДАН, КОЗАК-ХАРАКТЕРНИК

ІСТОРИЧНА КАЗКА

UKRAINIAN TALE

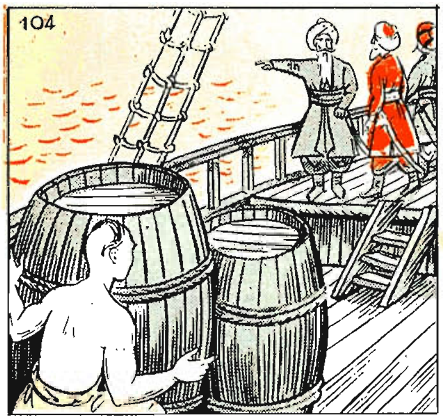
BOHDAN, KOZAK-SORCERER

РОЗДІЛ VIII: ВИЗВОЛЕННЯ

Заховавшись за камінні мури, на зеленому узбережжі красувалася Каффа своїми мінаретами.

Hidden behind a wall of stone, along the green coastline, glistens the city of Kaffe with her minarets.

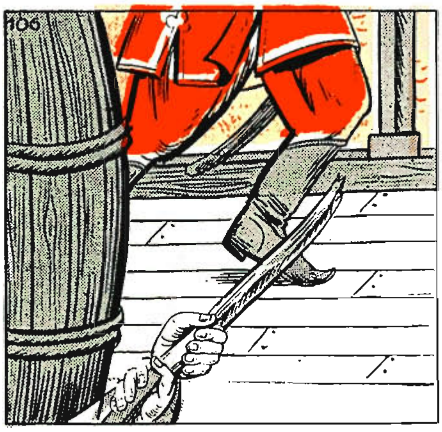
І підслухав Богдан, як промовив Балкан-паша: — Ви, Ібрагіме й Селіме, наглядатимете за бранцями, а інших я заберу з собою на цілий вечір до Каффи.

And Bohdan listened as Balkan-Pasha spoke: "You, Ibrahim and Selim, will keep guard over the prisoners—the others I will take with me tonight to Kaffe."

— Ібрагіме, ти стережи бранців, а я піду оглянути зламану щоглу. Завтра ж лагодитиму, — сказав Селім.

"Ibrahim, you guard the prisoners, and I shall check the broken mast. I have to fix it tomorrow," said Selim.

Проходячи повз бочки, Селім на щось спотикнувся.

As he walked by the barrel, Selim stumbled on something.

Селім скрикнув — і вже лежав на покладі, зв'язаний, з ганчіркою в роті.

Selim shouted—and then was laid on the deck, tied and with a gag in his mouth.

— Що скоїлося, Селіме? — спитав стурбований Ібрагім і рушив розшукувати товариша.

"What happened, Selim?", asked Ibrahim worriedly and began looking for his friend.

(Продовження буде)

(To be continued)